

JAUNAIS CEL'S

SASTDĪN,
1990. gada 25. augustā
Nr. 33 (173)

Cang 5 kap

Agrofirmas „Sorknais Oktobris“ laikrokssts

DZĪVE
VED UZ
PRIEKŠU

Ātri, reizēm pat visai krasī, mainās dzīve, strauji atfīstas politiskie notikumi. Tiem līdzi jāpagūst tikt arī tiem, kuri aizņemti ar darbu materiālajā ražošanā. Šajā mainīgajā laikā sevišķa looma ir cilvēkiem, kuri pārstāv lauksaimniecību. Tie no vieniem, kuri ir izveicīgāki, enerģiskāki un jūt stingrus pamatus zem kājām, veido un attīsta paši savas personīgās saimniecības, kuru kļūst aizvien vairāk. Taču reizē ar turīgam individuālajām saimniecībām pastāvēs un darbosies valsts lauksaimniecības uzņēmuši, kooperatīvās, arendējamās, paju biedru un cita veida lielas saimniecības, kurās ar pilnu saimnieku tiesībām strādās desmiti un simti dažādu cilvēku.

Loti liels spēks ir daudznieka jūtām. Mēs daudz esam runājuši par to, ka šadas jūtas iepotēt cilvēkos bija aicināts kolektīvs darbs brigādē, lopu fermā, rūpnīcā. Bet izrādījās, ka tas tā ne vienmēr var būt. Kā uzņēmumā, tā kolhozu laukos pierādām atstrādāt savu noteikto laiku un aizmirst par visu pārejo. Būtībā cilvēkus šādos apstākļos mazuztrauca uzņēmuma, brigādes vai kopsaimniecības liktenis. Bieži mēs — dējām atrunas: "Lai par visu atbild priekšniecība, par to jau tai maksā algu!" Bet "priekšniecība" savukārt pat nepiedūra rokas ražošanai un ražojumiem, tai bija dota kopvadība, pa-sacišana priekšā un citas administratīvās un pārvaldišanas metodes.

nas metodes.

Ja cilvēki gadījās strādīgi, ja viņiem palaimējās tikt pie prātīga un rūpīga vadītāja, priekšnieka, tad izdevās sasniegt kādu pozitīvu rezultātu. Tā radās saimniecību un atsevišķu ražošanas iecirkņu noslānošanās spēcīgos un vajos, pirmsmindaši un atpaliekotās. Svarīgs posms, un tam bija liela nozīme dzīves dialektiskajā attīstībā, bija agrofirmas, agrokombināti, kas izveidojās uz spēcīgu saimniecību bāzes. Par to uzkātāmi liecina arī mūsu agrofirmas pieredze. Tās pastāvēšanas gados ļoti līklā mērā nostiprinājās kop-saimniecības ekonomika, stiprāki un drošāki kļuva arī partneri — pārstrādājošās rūpniecības uzņēmumi, kā arī pilsētās, tā laukos varējām uzzelt daudz dzīvokļu un saimnieciskas nozīmes ēku, izauga un nostiprinājās ienākumi strādājošiem visās rāzotnēs.

Tagad atkal esam jauna dzīves attīstības posma priekšvakarā. Mūsu tagadējie rūpniecības uzņēmumi jau pavisam nostājušies uz ekonomiskās pastāvības ceļa, kolhos un tā ražošanas iecirkni ar nākamo, 1991. gadu, kļūst par akciju sabiedrību. Tāda pieredze, Latvijas Republīka jau ir, tāfiek studēta un labākie atradumi atradīs vietu pie mums. Šajā tapšanas procesā iekļaujas arī laikraksts. Stāstīsim par to, kas un kā sasniegtis firmas pastāvēšanas gados, kādi uzdevumi risināti, kā uz jauno sistēmu pāriet citas firmas. Kopīgajā sarunā lūdzam savu vārdu feikt arī visus lasītājus — ceram uz domu plāšu apmaiņu par visdažādākajiem jautājumiem sājā jaunajā attīstības posmā.

Dzīve atkal ved mūs tā-

LAUKU DARBU GAITA

Pēc agrofirmas dispečerdiestā ziņām, pašreiz no katra hektāra mūsu kopsaimniecībā izķil 39,9 centnerus graudu. Piebildīsim, ka rajona vidējā ražība ir 27,6 centneri graudu no hektāra.

Pavisam šīs nedēļas sākumā agrofirmā bija nopļauti vairāk

NO TREŠDIENAS LĪDZ TREŠDIENAI

16. augustā Saldus rajona kopsaimniecībā «Druva» notika republikas šķirnes lielopu audzēšanas saimniecību speciālistu un lopkopēju sānāksme. Tājā piedalījās arī mūsu saimniecības delegācija.

Agrorūpnieciskās apvienības «Saldus» priekšsēdētājs A. Gundēns pastāstīja par Saldus rājona sasniegumiem un perspek-

NAI **TIKĀS**

tīvām īlopkopībā. Kopsaimniecības «Druva» priekšsēdētājs A. Bērziņš iepazīstīnāja ar savasaimniecības darba rezultātiem. RZA «SELEKS» generāldirektore E. Zīvtīpa zinoja par šķirnes govju ganāmpulkā izkopšanu republīkā. Republikāniskās veterinārās laboratorijas direktors A. Dedžiņš ioti asi uzstājās par leikošes apkarošanas aktuālois iestādījums lop-

TIKĀS ŠKIRNES LIELLOPU AUDZĒTĀJI

kopībā apskatīja Lauksaimniecības ministrijas Lopkopības produktu ražošanas pārvaldes priekšnieks A. Īzaks.

Sanāksmes dalībnieki redzēja daudz interesanta braucienā pa saimniecību. Pēc tam «Druvas» kultūras namā bija klāti pusdienu galdi, turpinājās debates, filmu demonstrācijas, viesvienības un tālāk ciltsdarba konkursa uzvarētāju apbalvošana. Apbalvotā skaitā bija arī agrofirmas «Sarkanais Oktobris» galvenā zootehnikas Korotkova, fermu pārzīnes Vojrobjova un Tolstopiatova. Filmas kadros redzējām mūsu agrotiņas zirgaudzētavu.

Sanāksme noslēdzās ar koncertu.

Valentīna Rutkova

Kombainieru darba rezultāti
(līdz 20. augustam iekļūtie
graudīšķērēji)

Uzvārds	Sezonā
J. Ozoliņš	527,940
V. Givoina	500,400
A. Babris	414,210
K. Anuškovs	230,260
S. Anuškovs	205,570
I. Vibernais	185,725
P. Leonovs	258,530
G. Qenovs	109,420
V. Kosmočs	131,295
V. Agafonovs	411,635
V. Abajevs	375,685
A. Vasiljovs	204,885
V. Podskočevs	386,220
I. Pastars	169,570
V. Bahanovs	171,880
A. Tolstopjatovs	141,900
A. Gudelis	80,225

Kam všetko vede? Vede do životu
rakúščekov, ktorí sú v súboji
vielenia ľudového s výrobskou
devadlom. Svetom, kde v stájach
sniadza a v lese spiese, no siem
světkami.

AGLONAS SVĒTKI FOTOOBJEKTĪVĀ

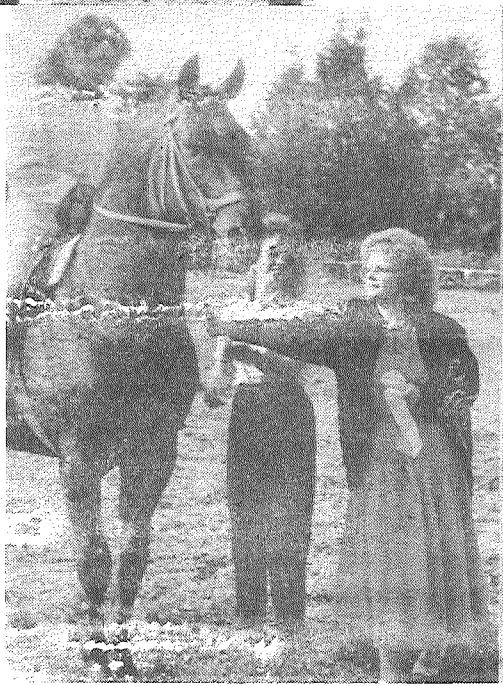

SPĒKS, GRĀCIJA, VEIKLĪBA, IZTURĪBA

Saulaina bija 19. augusta diena, kad Riebiņu ciematā, uz stadiona parkā, tradicionālā vietā, notika zirgu sporta sacensības, kurās piedalījās sportisti no Maltas sovhoztekhniku, Latgales Lopkopības izmērījumu stacijas, kas atrodas pie Viļāniem Rēzeknes rajonā, no šī paša rajona Ozolmuižas saimniecības, un arī no mūsu pašu agrofirmas. Šķēršļu pārvāršana, vai kā to bieži vien sauc konkursi, ir viens no tiem zirgu sporta veidiem, kas visvairāk patīk skatītājiem.

Lai sekmīgi varētu piedalīties sacensībās, ir nepieciešami ilgi un neatlaicīgi treniņi kā sportistam, tā arī zirgam. Jātniekam ir jābūt drošam un ar asu reakciju, precīza aprēķinā spējām, augstai mēkligai zirgu, arī līdzīgi visspārējo fizisko sagādavotību. No zirga tiek prasīts liels spēks, spēcīgs iekrājums un atgrādījums, kustību precīza koordinācija, tā kā me saglabāt līdzvaru lidojumā. Šķēršļu laikā un piezī-

mēšanās brīdi. Pēc grūtības pakāpes sacensības iedala klasēs: vieglā, vidējā un smagā.

Pastāv daudz un dažādi konkura veidi. Visizplatītākās ir sacensības, kuru gaitā jātniekam noteiktā laika spridī nosacītā kārtībā jāpārvair visus ūķēršļus, kas uzstādīti konkura laukumā.

To visu mēs redzējām agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kausa izcīņā — pirmajā posmā (grūtā «C» klase), tāpat arī sacensībās vidējā un vieglajā klasēs. Rezultātus nosaka atkarībā no soda punktu daudzuma. Par katu ūķēršļa saigrāšanu konkursists saņem četrus soda punktus, par zirgu īrmo nepakļaušanos (turēšanos preti, atfeikšanos no lēcienā — ceļšanās pakalkājās, novirzīšanās no maršrutā, volēšana maršrutā, barjeras apiešana) — trīs, bet par zirgu otru nepakļaušanos — seši punkti, par krišanu no zirga vai kopā ar to

— astoņi soda punkti. Kontroles laika pārsniegšana tiek sodīta ar 0,25 punktiem par katru iekšējo sekundi. Zirga trešā nepakļaušanās, maršrutā pieļautās klūdas neizlabošana un citi rupji pārkāpumi tiek sodīti ar to, ka dalībnieku izslēdz no tālākām sacensībām.

Sacensībās par kausu katrā to dalībnieks veic maršrutu ar vienu un to pašu zirgu kā pirmajā, tā otrajā aplī (gaitā). Otrajā gaitā varēja vērot konkura otru paveidu. Noteiktā laikā sportistiem vajadzēja pārlekti maksimālo skaitu barjeru, kas bija uzstādītas uz laukuma, šo veidu sauc par «izvēles konkuru». Šāda noteikumu dažādība sacensībās padara pieejamas dažādās sagādavotības un kvalifikācijas jātniekiem, interesantākas skatītājiem.

Apkopojot rezultātus, var atzīmēt, ka sacensību galvenā balva — mūsu agrofirmas kauss, to saņēma mūsu labākais

sportists Ļevs Kazakovs ar ērzelī Viaduks — palikā mājās. Vidējā klasē pirmajā vietā iekļuva viena no spējīgākajām šo sacensību sportistēm Olga Šellere ar ērzelī Perigeju no Rēzeknes rajona Ozolmuižas. Vieglajā klasē pirmo vietu ieguva mūsu sportists, kurš izrāda lielas cerības — Igors Pavlovs, kurš strādā par trenera palīgu saimniecības «Sarkanais Oktobris» zirgaudzētāvā.

Sacensības noslēgušās, vienām no to dalībniekiem paveicās labāk, citam atgadījās kļūme. Bēr galvenais jau bija pafī piedalīšanās. Gribas novēlēt kā sportistiem, tā arī skatītājiem (kuri tik dedzīgi pamudināja sportistus) neatlaidību, gara stiprumu un neatkāpties grūtību priekšā.

Lilija Ivanāne,
zirgkopības zootehnike-selēkcionāre

RINDAS NO VĒSTULEM

PALDIES
VETERINĀRAJIEM
DARBINIEKIEM

Katrā lopu turētājs saprātis, cik grūti kopējam šķirties no labas piena devējas. It tāpēc, ja tā ir paša izaudzētā. Tāpēc katram būs saprotama arī manā lielā pateicība veterinārajiem darbiniekiem, kas palīdzēja izārstēt labu govi.

Vispirms no galas kombinētā viņu paglābā veterinārārs Valerijs Veigurs. Pateicoties viņa pūlēm, govi ne tikai izvelejotās, bet arī tika apsēklota, deva pēcnācējus un daudz treknā piena.

Bet šogad manai četru pienu gotīnai atkal piemērās nelaimē — dzemēdē izauguši cīsta izjauca pareizu hormonālo darbību. Vīriškie hormoni sāka nemīt virsroku, un govi nevareja vairs apsēklot. Palīdzību sniedza mākslīgās apsēklošanas tehnīce Tatjana Šebeko.

Viņa uzdrīkstējās riskēt un atlīja izaugumu no dzemdes sieninām. Bet Ēvalds Surgunts ieteica sameklēt zāles, kas mūsu aptiekā nebija dabūjamas. Jauņu labu govi iegādāties tagad nav viegli, tāpēc zāles meklējām, kur vien varēdam. Iatrādām. Veselu nedēļu ilgā arstēšanas kurss, un pēc tam divu nedēļu laikā vīriško hormonu darbība tika apturēta. Tad Surgunts ieteica nekavējoties ievadīt līdzekli, kas izsauc meklēšanos. Un rezultātā pēc deviņu mēnešu starplaikā no atnešanās manā gotīnā ir atkal apsēklota, un man no tās nebija jāšķiras.

Kāu arī tādas govis slikti padodas arstēšanai, veterinārie darbinieki neatmeta tai ar roku. Vissirsniņgākais paldies Veiguram, Šebeko, Surguntam par viņu rūpību, neatlaidību un kompetenci. Prieks, ka ir tādi labi, zinoši speciālisti. Lai jums arī turpmāk darbā veicas! Katrā ražīgās piena lops ir lieša bagātība, tos saglabādāmi, jūs rūpējaties par kopsaimniecības un individuālo lopu turētāju labklājību.

Dz. Kesten

VĒSTURE UN LEGENDAS

6. turpinājums

Turpat netālu no cietokšņa bija kāda celtne, kas ietilpa klostera izbūvju sastāvā. Vēlāk, sakarā ar cietokšņa celtniecības darbiem, to pārbūvēja par kazarmu cietokšņa garnizonā personālsastāvam. Ir ziņas, ka šīs celtnes kapitālā remonta gaitā uzieta kāda nedabīgi bieza siena. Kad to nojaukuši, atklājusies neliela istabiņa un tajā ieraudzījuši cilvēka skeletu, domājams, šīs cilvēks bijis dzīvs iemūrēts.

1830. gada novembrā vidū uzliesmoja poļu šahtas sacelšanās pret krievu valdību, tā izplātījās pa visu Latgali. Sakarā ar šo notikumu cars Nikolajs I pavēlēja nekavējoties Dinaburgu apbruņot papildus. Uz šajiem nogādāja vēl 80 cietokšņa artillerijas lielgabalus un 20 lauka lielgabalus. Sešus simtus pudu pulvera, kas glābājās cietoksnī, papildināja vēl ar diviem tūkstošiem pudu šīs sprāgtvielas. Cietokšņa sardzes dienestā tajā laikā tika papildināts 162 apmēriem, kādi vajadzīgi saskaņā ar kara laikā ūkātājiem, skaitliskais tā sastāvs bija visai iespējams: astoņdesmit apakšvirsnieki un 273 ierindnieki. Visgrūtākajos darbos, kas prasīja spēku piepūli, izmantoja vairākus simtus poļu gūstekņus.

1833. gadā cietokšņa galvenās daļas celtniecība ar četriem bastioniem un fortifikācijas celtnēm, kas to sargāja pret artillerijas un ieroču uguni, bija pabeigta.

24. maijā notika cietokšņa svinīga atklāšana. Uz to ieradās pats cīrs Nikolajs I un Krievijas garīdzniecības augstākie pārstāvji. Pēc dievīgās cietokšņa svētnīcā, uz cara vēlēšanās uz galvenā valņa notika procesija, kuras laikā tika iestvērti cietokšņa karogs, kas bija uzvilkts masītā, ar vairo ūdeni apsvaidītas karaspēka daļas, kas bija nostādītas pie valņa. Vēlāk šādas procesijas uz galvenā valņa tika rīkotas ik gadu.

Atlikumoties uz to, ka cietokšņa oficiālā atklāšana bija notikusi, daudzos ietekmējot nosciņājumos darbs turpinājās — to celtniecība nebija pabeigta. Tika 1837. gadā pabeidzta galvenā valņa izbūvi ar visām tam piegulošajām celtnēm (pēc pulkveža Klimenko projekta). Tieši cietokšņa teritorijā tika uzcelti vēl divi nami vīrsniekiem, pārtikas produktu noliktavā, kas bija paredzēta rezervu uzglabāšanai ar tādu aprēķinu, lai ar šiem produktiem varētu nodrošināt veprijus tūkstošus piecus simtus cilvēku veselū divu cietokšņa aizstāvniecības gadu laikā, kā arī artillerijas arsenāls. Par četriem simtiem vietu tika paplašināts cietokšņa hospitālis. Priekštilta nosciņājumi ieguva militārā zīmā pilnīgi gātavu izskatu. 1844. gada vasarā tika uzbūvēts jauns peldošais tilts, kas priekštilta nosciņājumus savienoja ar Nikolaja vārtiem. Galvenais valnis un pagalmi, teritorija ap celtnēm bija apstādīti ar lielu skaitu koku. Loti lieli atvieglojums darbos bija pārvietojams šaurās dzelzceļš ar zirgu vilkmes transportu, kas lielā mērā paātrināja celtniecības materiālu pārvadāšanu.

Cietokšņa izbūve stipri cēla pilsētas autoritāti un nozīmi, tā labvēlīgi ietekmēja pilsētas apbūvi un iedzīvotāju skaita pieaugumu. Ja 1825. gadā Daugavpilī bija divi tūkstoši 855 iedzīvotāji, tad pēc piecpadsmit gadiem — 1840. gadā — jau vienpadsmit tūkstoši 361 iedzīvotājs. Pirmie mūrētie nami tika celti tieši

cietokšņa teritorijā un saskājā ar apstiprinātu plānu.

1827. gadā tika pabeigta muižnieku sanāksmju ēkas celtniecība, tajā pašā laikā ar bruākmeniem tika noklāts arī karaspēka daļu parāžu laukums, uz kura pēc tam notika daudzus stundas ilgi treniņi un karaspēka parādes. Vēlāk šo laukumu pārveidoja par skvēru, ko sauca par cietokšņa zaļo rotu. Kā spriež speciālisti, koki un krūmi bijuši iestādīti tādā kārtībā, lai skvērs ja lotu gada lielāko daļu. Apstādījumu sistēma bijusi tā izdomāta, lai skvēra centrā būtu tādi koki, augi, kas sazāļo agrā pavašari, bet tālāk — tie, kuri saglabā lapas līdz vēlam rudeni. Lapene skvēra teritorijā, kas tur ir arī tagad, no seniem laikiem kalpojis par vietu, kur savus maršus spēlēja cietokšņa orķestris.

Dinaburgas straujo izaugsmi un attīstību nodrošināja arī tās, ka pilsēta kārtējo reizi kļuva par Latgales administratīvo un saimniecisko centru. Caur to gāja jaunā Pēterburgas — Varšavas šoseja. Bez tam, 1840. gadā cietoksnī apmetās Vīnas Komisariāta komisija, kuras pārziņā bija kārtēji apgabala karaspēka daļu apgāde ar visu veidu nepieciešamo, kas vēl vairāk parādījās Dinaburgas nozīmi. Pilsēta kļuva par lielu tirdzniecības centru, kurā bija arī četri salīdzinoši lieli rūpniecības uzņēmumi. Diezgan acīs kritiša bija tirdzniecības iestāžu vienveida — 195 bodītes, divpadsmit traktori un trīsdesmit trīs dzertuves.

Turpinājums sekos

Jaunais Ceļš

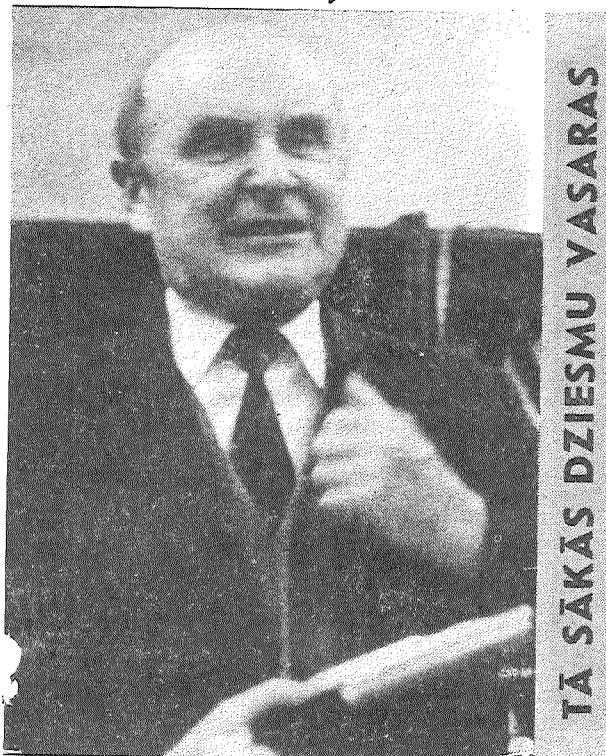
Lobreit Latgola

№ 4

Nūvoda literatu apvīneiba

№ 4

Andris Kējāns

TĀ SĀKĀS DZIESMU VASARAS

Dziedātājas Helēnas Erss-Kozlovska bērniņas stīgās

Brūnas kājas
Feimankas palos.
Riebiņi purenes
Bižu galos.
Projām ziema,
Putenī sals,
Cīrulim knābī
Aprīļa balss.
Riekšavām trelli
Sabirst rasā.
Baskāje nebēdne
Meldījas lasa.
Nebēdne salasa
Priekus un bēdas.
Pakāpjās žigli
Uz malkas grēdas.
Un tad laiž dziesmu
Pāri žogam —
Par augstajiem kalniem,
Par sarkanām ogām.
Un tad laiž dziesmu
Par mežiem un pūriem,
Kāpj pārestības
No stūru stūriem.
Nerit brālīšan.
Dienas viegli.

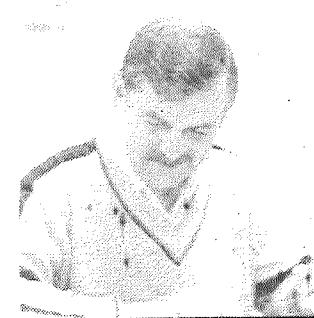
Nenāk māsinai
Taučas smiekli.
Apraudas cīrulis,
Apstājas māte.
Brīnās debesis,
Muižas gāte.
Meitas dudina
Ciemos pie akām,
Puiši kā mieti
Pie zirgu sakām.

— Stōvēju, dzidōju
Augstājā kolnā...
— Dzidi, Helēnī,
Lai nabutu solnas... —
Tā fēvs ar meitu
Sarunājas
Pie malkas grēdas,
Pie baltās mājas.
Riebiņi purenes
Bižu galos.
Feimanka līgojas
Aprīļa palos.
Pagalmā rasa —
Cīruļa asaras.
Mūžā pārvēršas
Dziesmu vasaras.

— Stōvēju, dzidōju
Augstājā kolnā...

Mūsu laikus daudz vē-
lības teik veļteits tūs dor-
gumu saglobošanā un at-
jaunošonā, kū montojumā
atstojusi senči. Atskan daudzi
paģērūsi boly savest
korteibā aizmērtūs voi pa
pusē aizmērtūs vēstures
pīmineklis, breižam, pat
narēkinūtis ar reālājām ap-
stoklim un tēpējom, kai arī
tīlyktajām dorbu un leidzē-
klim. Tāds stovūklis ir arī ar
Rībeņu muižas dzievojamū
šķu. Mēs asom rakstējusi
par tū, cik dorba tīlyktis dī-
ku un parka teireišonā, ka
jau divas saimnīciskos celt-
nis rekonstruētas un tīgvu-
šas jaunu dzievi. Nu korts
piņokuse arī dzievojamajam
nomam. Izdareiti napīcīšanā
uzmērējumi un agro-
firmas Daugavpils kon-
struēšanas un projektēšanas
birojs jau gatavoj tāmes
 dokumentāciju.

ATTĀLŪS: pi projekta rū-
segi strodoj inženēre-elek-
triķe Elvīra Ceplājeva un
arī pats šo biroja priķi-
nīks Pjotrs Aleksandrovs.

VELTĒJUMS RĪBENĪTEI HELENAI KOZLOVSKAI — ERSS — LATGOLAS LAKSTEIGOLAI

BOLSS PORI PASAULEI

Pagojušo goda 23. oktobrī
aizritēja četrdašmīto godskortu
nu breiža, kod uz mūžīm
apklusa mūsu nūvoda izcylo
dzidotoja — breivmokslīneica
Helēna Kozlovska-Ersa. Īvāro-
jamai latvīšu un ari cītu tautu
dzīsmu izpīldēitojai un pro-
pagandeitojai ūpejs beja
korts 1895. goda 5. oktobrī
Preiļu pogosta Rībenu muižā.

Nokamos dzidotojas tāvs
Povuls tāmā laikā asūt strodo-
jīs par šos muižas porvaldniku,
bet mote Karolina (lela tautas
dzīsmu teicēja un cīneitoja)
bejuse vinkorša kolpotoja.

Ar laiku šei gimene porsacēle
uz Rēzekni, kur mozo Helēna
jau desmit godu vacumā
kļyust par pilsētas Romas kāfo-
ju Jezus Sirds bazneicas kūra
solisti. 1910. godā, kod Rēzek-
nē soce dorbotīs latvīšu savī-
seigo bīdreiba, jei ūsasista
tos reikotajus pasokumus un
koncertus.

Vīnā nu tām Helēnu nusak-
lausa sovā laikā Krīvejā līti
populārais, vīsā pasaule slo-
vonaivs ukrainīšu kūra dirigents
V. Zavadskis, kas pēc tam
jaunū dzidotoju uzjam sovā
kūri, ar kuru jei apceļoj gondrež
vīsā Krīveju.

Ar sova talanta nūvērteito-
ja paleidzeibū un materiālu at-
bolstu Helēna ūastoja Pīter-
pils stīvīšu gimnazijā. Pēc kai-
da laikā tūmār porsacēle uz
Reigu, kur mocoš pī profesora
A. Jurjāna dzidōšanu, paraleli
apmeklējū A. Gyžicka mu-
zykas skūlu. Vosoras brei-
laikus jei pavoda Latgolā, bet
pēc tam otkon atsagrīž Pīter-
pili, kur pabeidz izgleiteibū
gimnazijā.

Ap 1913. goda vīnā nu so-
vīm koncertim Tīlā (bejušajā
Kokorevā) Helēna ūpasazēist ar
sovā nokamū veiru, pazeista-
mū latvīšu rakstnīku, lelu Lat-
golas draugu Ādolfu Ersu (Ru-
niku), kurs kai 1905. goda re-
volūcijas leidzījutējs, beja
spīsts te slēptis nu žandarmim.

Pēc 1917. goda revolūcijas
vātrajām nūtykumim Petro-
gradā dzidotoja portrauce stu-
dijas konservatorijā un por-
brauce pī sova veira uz Valku.
Latvīši breivvalīsti laikā Ersu
gimine dzeivoja Reigā. 1925.
godā Helēna pabeidza Latvīšu
konservatoriju. Jei beja pyr-
mo latgalīte, kas tīgyva brei-
mokslīneicas gudu. Šīs sasnā-
gums jū naampīrnoja un 1928.
godā devēs uz Milānu (Itālija),
kur muzykalos zynošanas pa-

pyldynoja pī profesora Ma-
retti.

Atsagrīzuse nu orzemēm, jei
kaidu laiku dzid Nacionālajā
operā, tod nūorganize sovu
dzidotoju trupu, vairokkort ap-

ceļoj Latviju (sevišķi Latgolu),
propagandejūt muzykas kulturu
mūsu atpalykušajā nūvodā.

Dzidotoja daudz koncertē-
jusi orzemē — Romā, Milānā,
Prāgā, Budapeštā, Berlinē, Var-

šavā, vīsur gyustūt lelus pa-
nākumus. Taipat jei vairokkort
apmeklējuse un jysmeigi uz-
jimta Leitovā, Igaunijā un So-
mijā.

1935. godā Berlinē jei skanu
platēs tīdzīdojuse sešas latga-
līšu tautas dzīsmes, tū storpā
populārū apdzīdošanas dzīsmi
«Smīkls man, smīkls man, uz Jo-
neiti verūtis». 1938. godā Helēna
Kozlovska-Ersa nūsvinēja
sovu jubilejas — tīkstūšu,
koncertu Latvīšas Konservatori-
jā, tīgyustū ilgus, narymstūšus
aplaukus un vasalu kolnu puču.

Mokslīneica daudz paleidzē-
juse sovam veiram (arī lelam
muzykas entuziastam) pi Lat-
golas tautas dzīsmu tekstu un
melodeju vokšonas un pīrakstei-
šanas kai tryndas, tai arī
vālokūs laikūs.

Pēc komponistu E. Melngai-
la, A. Jurjāna, J. Graubīna,
A. Kalnīna un J. Zālīša ap-
strodies daudzas nu šom dzī-
smom igyva plašu popularitāti
vīsā Latvījā. Vairokas nu tom
— «Aiz azara augsti kolni»,
«Zīdi, zīdi, rudzu vorpa»,
«Trīcē kolni, skanej meži» un
vairokas cytas tīkis tīzīzīlē
izpildītas dzīsmu svātkūs un cytūs
sareikojumūs.

Nu ir pagojusi vairok na kai
četrdesmit godi, kai nav storpā
mūs Ersu gimines. Pēc napor-
baudeitom zīnom rakstnīks
Ādolfs Ersu aizgojis būjā rep-
reseju godūs, bet ja dzeives-
bīdre Helēna nu 1949. godā
atsadus Sorkondaugovas kopūs
Reigā.

Ed. KOZLOVSKIS

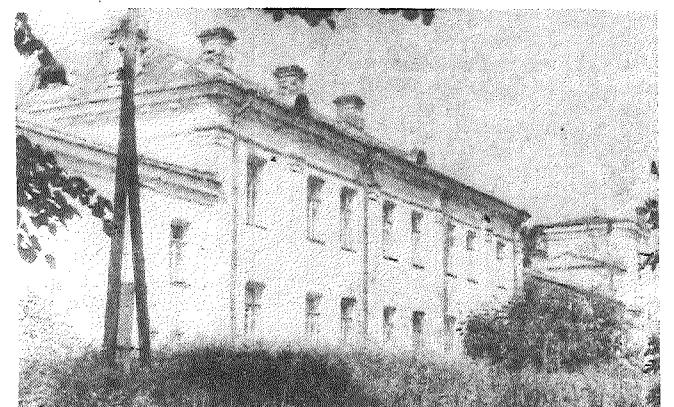
Attālūs:

— dzidotoja Helēna Koz-
lovska-Ersa sova talanta un spā-
ku plaukumā;

— pī vāco ceļa. Kodreiz arī
šī kūki beja jauni un skaisti;

— mūsu īvārojamos nūvodā
neicas bērniņas un jauneibas
dīnu Latgola. S. Vidberga tu-
šas zeimējums nu cykla «Aino-
vas».

RĪBENU MUIŽAS ĀKA PYRMS REKONSTRUKCIJAS

SERGEJS KUZNECOVS

Līgums

Nobeigums, sāk. 31. numurā

Un beidzot, tāpuma reevakuācijai, strīdīgo ekonomisko un finansiālo jautājumu izlešanai (tādu nebija maz) tika izveidota jaukta padomju un latviešu komisija, kura strādāja līdz 1923. gada aprīlim.

Septembrī līgumu apstiprināja Krievijas Federācijas un Latvijas augstākie likumdevēji orgāni. 1920. gada 4. oktobrī abas puses apmainījās ar ratifikācijas rakstiem. 30. septembrī Rīgā ieradās padomju pilnvarotais pārstāvis Jakovs Ganeckis. Par Latvijas pirmo sūtni Maskavā kļuva sociāldemokrāts Jānis Vēsmans.

Tā paša gada novembra sākumā tika atklāta tieša satiksme pa dzelzceļu starp Rīgu un Maskavu. 15. novembrī parakstīta vienošanās par abu pušu karagūstekņu atgriešanu dzimtenē. Mēneša beigās Padomju Krievija agrāk par līgumā nolikto termiņu nomaksāja četru miljonu rubļu zeltā. Vrangeljs sakāvē nozīmēja galīgu attiecību normalizēšanos starp Krieviju un Latviju (Krimas sturmēšanā, kā zināms, aktīvi piedalījās arī latviešu

strēlnieki).

Arī vēlākajos gados divu kaimiņu attiecības, neskaitoties uz īslaičīga atsalu perio diem, attīstījās sekਮgi, tajā skaitā arī K. Ulmaņa režīma laikā. Par ekonomikas sadarbības virsotni tiek uzskaitīts tirdzniecības līgums, kas bija noslēgts 1927. gada 2. jūnijā, ko no Latvijas puses noslēdza tā sauktā kreisā valdība. Pat neviens vērītā, ka kopš divdesmito gadu beigām PSRS sakarā ar sarežģītu ekonomisko stāvokli ne vienmēr regulāri pilnīga savas saistības, izrietotās no dotās vienošanās, padomju pasūtījumi loti liela mērā Latvijai atviegloja pasaules saimnieciskās krizes slogu. Nōzīmīgu pašu Latvijai deva tāpat arī padomju preču transzītpārvadājumi pa tās teritoriju uz Rietumeiropu (piemēram, koku pludināšana pa Daugavu) un Latvijas kuģu frakfējumi Padomju Savienības ārējās tirdzniecības organizācijām.

Saprotams, ka 1920. gada līgums nebija ideāls dokuments. Vairākos svarīgos jauktumos tolaik tā arī neizdevās panākt savstarpēji pieņemamus

lēmumus. Tāpat nedrīkst apgalvot, ka abus puses vienādi bija apmierinātas ar sasniedzo un skurpolozi pieturējās visiem līguma noteikumiem. Tieši tas tad arī turpina atdzīvināt tā dažādus traktējumus.

Pēc vairākiem ekonomiskajiem motīviem to kopumā neizdevīgu Latvijai uzskaata ievērojams latviešu emigrācijas pārstāvē ekonomikas vēsturnieks A. Aizsilnieks. Dzīmēlē, par vienu no pēdējiem līdzīgas neuzticības piemēriem kļuvis arī Aivara Strangsa raksts «Vai paliekošs, cienīgs un taisnīgs miers?» («Literatūra un Māksla», 14. jūlijs).

Autors — ļoti kompetents un pārlaiķi populārs zinātnieks, kurš pieskaitīams vēsturnieku jaunajai paaudzei. Taču šoreiz mēra izjūta, diemzēlā, sākusi vilt atzīt autoritāti Latvijas jaunāko laiku vēsturē. Faktus savam rakstam A. Stranga vācis rūpīgi, bet diemzēlā diezgan tendenciozi. Laišāju uzmanība gandrīz tikai un vienīgi tiek fiksēta uz tādiem momentiem, kā padomju miera delegācijas locekļu biežā iegriešanās bagātajos Rīgas veikalos, padomju aģentu pūliņi pazemināt Latvijas rubļa kursu, viņu uzpirktajiem ebreju biržas spekulantiem, it kā Latvijas komunistu graujošais darbs attiecībā uz savu dzimteni, padomju diplomātu regulāra iejaukšanās Latvijas Republikas iekšējās lietās, neatkarīgās valsts politiskā šantāža un cīti «sarkanā imperiālisma» tīkumui. Autora secinājumi: nekādas tāpās atšķirības nebija starp carisma

un boļševiku attieksmi pret pašu Latvijas neatkarības ideju, tā bija vienādi naidīga. Tādā kārtā tautu tiesības, tāpā mazo tautu, uz pašnoteikšanos nebeja nekas vairāk par deklarāciju. Jāsaka, tāk kategoriska apgalvojuma motīvus var saprast. Neuzticība pret līguma lojālu izpildi no Padomju Krievijas puses attiecībā uz Latviju radās jau tādēļ vien, ka 1921. gada februārī tā pirmā būtībā anulēja līdzīgu nolīgumu ar Gruzijas Demokrātisko Republiku, kas bija parakstīts tā paša gada vasarā, kam savukārt sekoja notikumi, kuri atgādina 1940. gadu Baltijā. Grūti, bez šaubām, strīdēties ar autoritātēm, bet tomēr prātīgāk ir vadīties no to laiku realitātēm, kad vēl ļoti stipra bija ticība ātrai vispasaules revolūcijai un robežas tika uzskaitītas par pārdzīvoto laikmetu anahronismu. Acīmredzot, jāprot saskatīt starpību starp vēlēnā ļepinā reālismu, kurš pašs rītdienas profesionāla revolūcijas ticību attzina par neauglīgu, un Stalīna noziedzīgo darbošanos iekšpolitiski. Bez šaubām, Līgums ar Latviju bija noslēgts padomju karaspēka lielāko panākumu polu frontē laikā, kad ilūzijas par pasaules revolūciju, kā liekas, bija sasniegūšas kulminācijas punktu. Padomju Krievijas situācija uz tās rietumu robežām tajā laikā bija daudz labvēlīgā, salīdzinot ar 1920. gada februāri, kad tika noslēgts līgums ar Igauniju (saturs līdzīgs). Bet jau fakti par Latvijas valstīkās neatkarības attīšanu uz

mūžīgiem laikiem pats par sevi ir V. I. Lenīna reālisma dairiņš liecīnieks. Kas attiecas uz autora atsaušanas uz vienpusējiem līguma pārkāpšanas gadījumiem no Padomju Savienības puses visu divdesmit gadu laikā, tad te var izvirzīt daudz pretenziju arī no otras puses.

Kopš tā laika pagājušas septiņas desmitgades, tāču šo tālo notikumu atbalsis skan joprojām. Lai arī, pēc visa visu sprīzēt, 1920. gada apstākļi nav salīdzināmi ar tiem, kas radušies mūsu dienās, taču, dabīgi, pārās pēc zināmām paralelem. Šodien nav vis 1920. gads, tāpēc nav prāta lieta šī līguma darbību atjaunot pīlnā apjomā, lai arī formāli tas nav zaudējis savu juridisko spēku, bet atsevišķi tā formulējumi skan vairāk nekā aktuāli. Šis dokuments varētu kļūt par pamatu jaunam starpvalstu nolīgumam — starp Latviju un PSR Savienību vai, kas pagaidām ir reālāk, ar Krievijas Federāciju (tieši par šo konkrētu līgumu bija sarunas ar B. Jeļcinu neseņajā Latvijas apciemojumā). Kā zināms, starpvalstu attiecību vispirmo noformēšanu starp Krieviju un Savienību uzsvēris arī I. Godmanis pēc atgriešanās no Amerikas Savienotajām Valstīm («Tagad mūsu galvenais darbs ir Austrumos»).

1920. gada līgums uz visiem laikiem pieder vēsturei kā liejas valsts godprātīgas un līdzīstīga miera attieksmes pret mazu valsti piemērs, kas nodrošina normālus apstākļus to abpusēji izdevīgai sadarbībai.

MEŽROZĪŠU AUGLI

Zinātne uzskata, ka mežrozīšu augli ir žulti dzenošas tāpās, tie tāpat noder pret iekaisumiem, izraisa urīna izdalīšanos, iedarbojas uz organismu spēcīnoši, sadziedē brūces, tām ir pretsklerozes tāpās, uzlabo vielu maiņu, Auglu sula un novilkums var tikt izmantoti organisma novājēšanas gadījumos, ja cilvēks slimī ar mazasinību, dažādām infekcijas slimībām, gastrītī ar pazeminātu skabes saturu, aterosklerozī, hipertoni, holecisti, žults un nieri akmeņiem. Mežrozīšu auglu novilkumus un tējas var ieteikt nevien sliņiem, bet arī veseliem cilvēkiem kā brūnumjauku līdzekli, kurš paaugstina organisma darbību un izturību pret infekcijas slimībām, kas ļoti vērtīgi ir vēlā rudenī un ziemā.

No mežrozīšu augļiem gatavo ārstnieciskas tējas. Vienu ādamkaroti sausu auglu apliet ar divām glāzēm vāršā ūdens, stundu nostādināt in izkāst. Veselīga ir stipra zāļa tēja ar mežrozīšu augļu ekstraktu, sevišķi, ja sāp galva. To gatavo no svaigiem augļiem (pirmatnējā apstrāde vienmēr ir viena un tā pati; nogriez kājiņas un ziedu sakaltušās paliekas, bet pašus augļus nomazgā, sagriež daļinās, attīra no sēklīm un matīniem) sulu vārītājā vai elektriskajā sulu spiedē. Abos gadījumos ir jāpievieno cukurs un ūdens. Gatavo ekstraktu uz sildīt līdz 90—95 grādiem temperatūras. Salej sagatavotā karstās pudelēs un aizvākcē

SARAUJ! SARAUJ!!...

SOLOVECU VEĻTĒJUMI S. JESENINAM

Nobeigums, sāk. 32. numurā

«Breinumjauka ir Solovecu sola» — sovā laikā ir sacējis N. Klujevs, bet divdašmytājūs godus šos solas Boltajā jūrā beja slovonus ar kū pavysam cytu: nu 1923. goda juān te tyka sakoncentrētas īpašas nūzeimes Zīmeļu nūmetnes (krīvyski — severnyje lagera oso-bogo naznačenija — SLON). Tei beja sova veida totalitora valsts ar sovu augstoku varu, karaspāku un represešanas aparātu (tām beja pat pošym sova forma! Nu A. Solzenicyna «GULAGa arhipelaga» uzīnom, ka Solovuči cekisti bejuši «jūri garūs; leidz pošim papēžim, sīneļus ar īpašom Solovecum rakstureigom malnom zei-mūtņem un apkantējumim, ar capuru malnom apmalem bez zvaigznem»). Šīm valstī beja navīn sova nauda («Naudas īpašas zeimes deva īspēju šom

nūmetnem byut vairok izolā-tom» — rokstā A. Solzenicyns), bet arī sova prese: nu 1924. goda iznoce ar rokstomašunu izgatavots žurnals «SLON», bet 1925. goda — «Solovecu so-las», kurā, kai man izskaidroja Zavoloko, «rokstu un cytu materialu autoru, redakcijas sas-tovs, teku salīcīgi beja nu So-lovecu solas «īmītnīkim», tās ir, tu tāludzētajām. Pošā soku-mā šū žurnalu izplatēja vīn Zī-meļu Nūmetnu ikšinē, bet, sō-kūt ar 1926. godu, tāka atļauta parakstešanas vysā Savīne-bā (tās šo goda komplektu tod arī Zovoloko redzējis Moskova privātā krotuve). Vysavī-neibas parakstešanas atļauja uz žurnalu «Solovecu solas» beja brīsmeiga dezinformacija, jo vysā taisneibū nu publikācijom šajā žurnālā par nūmet-nem nabeja īspējams uzzynot, jei vineigi šod un tod sprau-cēs laukā storp rīndom.

S. Jeseninam veļteitūs rīndu autori arī beja tāludzēti. Bet kas jī beja pyrms arestešanas? To as nazynu. Bet, ja vēl tālau-seitīs Solzenicynā, to tūmār var izteikt zynomus secinoju-mus. Uz Solovkīm, nūmetnu organizēšanas pyrmoskumūs, sūtēja militārā inteligenči vērnikus, rakstnīkus, žurnali-stus, goreidnīkus. Tikai nu 1927. goda te soka pasardeiits kriminala elementi. S. Jeseninam veļteitūs dzejūju autori beja vīnkorši krīvu cylvāki, kurus samola nažēleigā revolūcijas dzērētāji akmī, bet arī at-sarūnūt tā, «kur Makars nav dzinis teļus», jī beja satrīki nu zīpas par Jesenina novi. Rusu-vora vormos, dūbji atsabolsoj dzejnīka neivēšanas un dzon-šanas gaisūtne, kura aizvede leidz tragedijai: «Nanūsorgo-jam sprūgāinā Serjožu...», lai arī jīs (bet Jemeljanovs vēl le-lökā mārā) vodos nu oficiālos versējas par pašnoveibu (šajā

TIRGUS CENĀS

Tirkus cenas (vidēji rubļos par kilogramu)

	Daugavpils	Ludza	Rēzekne
Pākšaugi	1.50		
Kartupeļi	0.60	0.50	0.65
Svaigi kāposti	0.50	0.30	1.00
Sīpoli	0.80	1.	0.80
Galda bietes	0.50	1.00	
Burkāni	1.50	2.00	1.20
Gurķi	2.00	2.25	2.00
Sālīti gurķi	2.50		
Tomāti	2.00	3.35	3.00
Kiploki	2.00	3.00	2.00
Sīpolloki	2.50		
Redīsi	2.00		
Kirbjaugi	1.00		
Pētersīli	2.00		2.00
Salāti	2.50		
Dilles	3.00	2.00	
Skābenes	2.00		
Rabarberi	1.50	2.00	
Āboli	0.80	0.60	0.80
Bumbieri	2.00	2.00	2.00